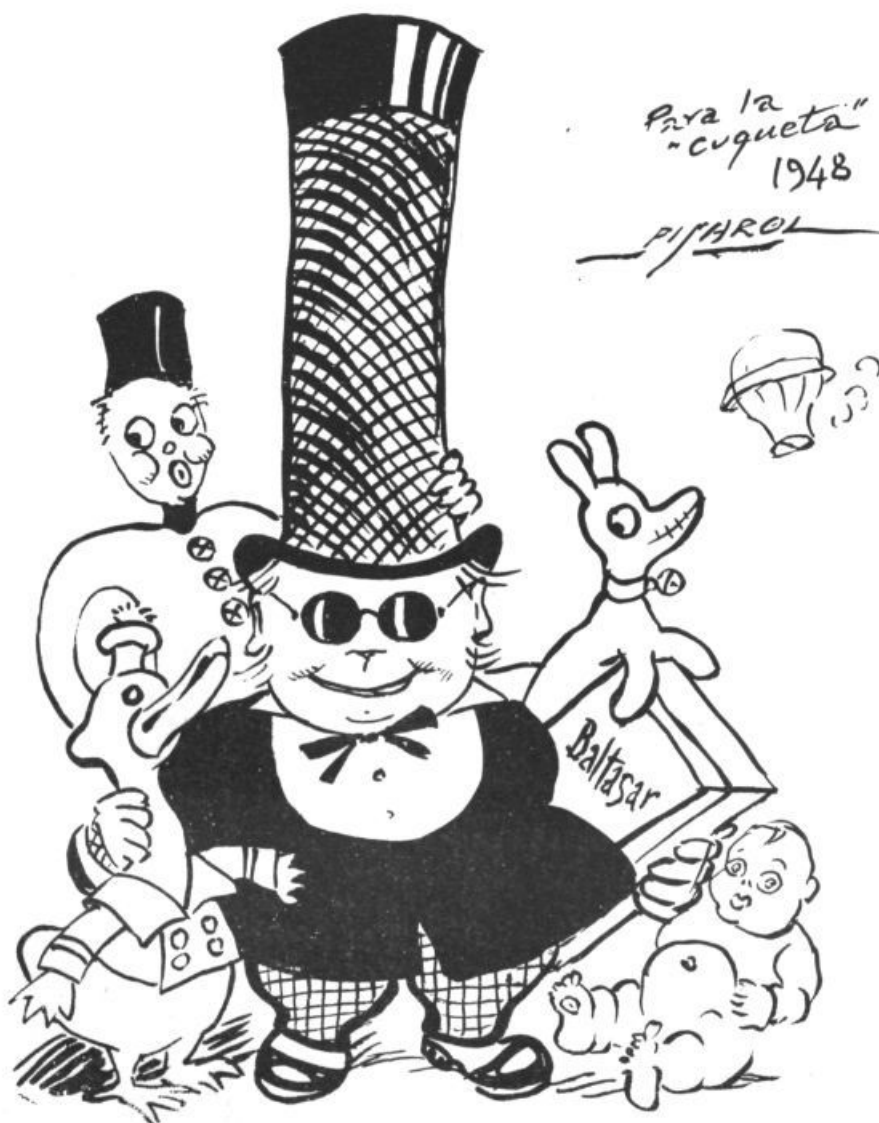

SANT JOAN

BOLLETI INFORMATIU

Nº 121 - FEBRER 1983

PREMSA
CORTINA

BOLLETÍ INFORMATIU DEL CENTRE CULTURAL DE SANT JOAN**DIRECTOR:** CARLES COSTA SALOM**COL.LABORADORS****EQUIP DE REDACCIÓ:**

Miquel Florit Huguet

Rosa Sastre Juan

Joan Jaume Nigorra

Miquel Fuster

Miquel Gayà

Joan Gayà

Joan Matas

Antonia Costa

Josep Mayol

Catalina Mas

Margalida Sastre

Francisca Munar

M del Carme Sastre

Jerònia Morey

Andreu Gelabert

Josep Estelrich

PORTADA: Del programa que el "Círculo de Bellas Artes" de Ciutat va editar amb motiu de l'homenatge a Dn. Josep Costa i Ferrer "Picarol" 1876-1971.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Els articles publicats en aquesta revista expresen únicament l'opinió dels seus autors.

Deposit Legal: P.M. 2-1979

Fotogr. Francesc Mas

EL GRUP DE BALLS

Després de sis anys d'activitats, segueix augmentant l'interès pels nostres balls i costums. A Sant Joan, formen el conjunt, l'Escola de Balls, el grup Aires de Pagesia i des de fa poc, l'Escola de Música.

Actualment estan aprenent a ballar una trentena d'alumnes, distribuïts en tres grups: els qui comencen, un grup de més avançats i els que ja ballen. Les seves activitats, endemés de les classes setmanals, són les actuacions que desinteressadament fan per diferents motius. La darrera, fou el dissabte dia 5 de febrer a Consolació, amb motiu d'una visita que feren a Sant Joan un grup de l'Aula de la Tercera Edat de Ciutat.

Aires de Pagesia està compost per uns vint-i-cin balladores i balladors (d'aquests no anam gens sobrats), i endemés els músics. Té una diferent estructura, fa actuacions en pla de col.laboració o d'intercanvis amb altres grups o entitats i altres actuacions per contracte. Pertany a la Federació de Balls Mallorquins. Participa a les trobades i altres activitats col·lectives. Abans de les Festes de Nadal, prenem part a una festa pagesa a Porreres i una altra a Vilafranca. Pel gener a unes matances a Petra i el dia 8 a un ball a Son Carrió. Per Sant Antoni a un ball a la plaça de Sa Pobla i el 19 a la revetla de Sant Sebastià a Ciutat.

El passat 22 de gener, començaren les classes de música per instruments de corda; aquestes estan dirigides pels músics del grup Aires de Pagesia, i es pretén amb aquestes activitats ampliar el dit grup. De mo-

ment han començat les practiques un llaüt, dues bandúrries i dues guitarras.

Per si algú té interès en participar en aquest conjunt d'animació cultural que formam, que es posi en contacte amb alguna persona dels que ja estam integrats.

Un ballador

COM VOTEN

ELS SANTJOANERS

Petita crònica electoral. (1)

El present treball té com objectiu fonamental el donar a conèixer la tendència del santjoaner a les eleccions generals, amb un certs continguts democràtics, que s'han donat al llarg del present segle.

Començarem a fer referència en els diferents períodes polítics que es van produint al llarg del segle XX i de la seva problemàtica electoral.

Des de 1875 fins a 1931 ens trobam amb la Restauració Borbònica posterior al primer Règim republicà i que, en línies generals, es va caracteritzar pel bipartidisme entre les forces liberals i les conservadores, sense canvis econòmics essencials i amb molts de problemes de tipus social, com poden esser l'analfabetisme, manca d'infraestructura sanitària, educativa, etc. Front a aquesta situació podem notar la existència i l'actuació de certs moviments progressistes, tant els que pretenien passar d'una forma de producció fonamentalment agrària a un model de producció industrial la qual cosa implicava que els mecanismes de poder passaven d'una aristocràcia terratinent a una burgesia comercial i industrial. Encara que, inicialment, aquest canvi podria haver suposat el pas cap a una forma d'Estat amb uns continguts democràtics burgesos molt similars al règim de l'Europa Occidental. Malgrat aquestes possibilitats el que va significar la Restauració fou l'enfortiment, una vegada més, dels grans propietaris agraris, del capitalisme comercial i també uns principis de col·laboració política i econòmica amb la burgesia industrial. Les diferències entre l'estructura econòmica de les diferents nacionalitats i pobles, signifiquen un ritme de desenvolupament molt diferent i que el Govern centralista de Madrid no comprenia o no volia comprendre. Derivats de tota aquesta situació, el bloc dominant, format pels partits liberal i conservador, es troba amb una forta oposició, sobre tot a les poblacions industrials, però també a on el latifundisme era molt fort. Aquest nucli d'oposició estava integrat per forces republicanes, socialistes i anarcosindicalistes. Els problemes a resoldre eren, d'una banda, acabar amb el subdesenvolupament i l'emigració de les zones rurals i, per un altra banda, la racionalització del creixement econòmic amb un desenvolupament armònic del sector industrial. Per un altra costat,

existia el greu problema de manca de democratització real a tots els nivells de l'Administració i de la gestió pública. En aquest sentit cal esmentar que la Constitució vigent de 1876 fomentava el sistema bipartidista representatiu, aleshores, el bloc dominant. Un altra problema, ja esmentat abans és el del centralisme, que poc a poc anava agreujant la situació política i social d'aquells moments.

Devant la crisi generalitzada el règim de la restauració tenia la possibilitat d'intentar començar una sèrie de reformes a tots els nivells, però el bloc dominant no va voler arriscar res i s'estimà molt més emparar-se amb una Dictadura, la d'En Primo de Rivera des de l'any 1923 a 1930, que eliminant i restringint una sèrie de llibertats, va intentar aturar el creixent ritme de crisi, però que a la llarga sols va suposar un accelerament d'aquesta mateixa crisi que provocà la caiguda de la Monarquia de N'Alfonso XIII i la proclamació de la Segona República, el dia 14 d'Abril de 1931.

A Sant Joan, poble agrari, amb un cens de població a l'any 1930 de 2.351 habitants. les eleccions durant l'època de la Restauració, varen tenir una importància molt relativa, degut a la forta influència del caciquisme dels grans propietaris, l'analfabetisme i la manca de associacionisme i de vida colectiva que permetés al santjoaner la discussió i la possible resolució dels problemes que tenia plantejats el municipi.

Les eleccions generals de la Restauració corresponents als anys 1901, 1903, 1905, 1907, 1910, 1914, 1916, 1918 i 1919 varen significar l'esquema clàssic del bipartidisme liberalisme-conservadorisme amb un cert predomini d'aquesta darrera tendència, però sobre tot amb la influència decisiva de N'Antoni Maura, personatge clau de la política estatal dins la primera meitat de la Restauració.

Després de la Dictadura d'En Primo de Rivera, l'arribada de la Segona República, el 14 d'Abril de 1931 es va donar després d'unes eleccions municipals celebrades el dia 12 del mateix mes. El Govern tenia la intenció de convocar eleccions generals, però les forces democràtiques partidàries d'un canvi d'estructures, forçaren el Go-

vern a que abans que res celebràs unes eleccions municipals, com a única garantia de que el procés democràtic es desenvolupés correctament: des dels organismes de base fins a les estructures superiors de govern de l'Estat.

A Sant Joan, les eleccions municipals del 12 d'Abril de 1931 no varen tenir lloc degut a que el número de candidats (10) eren ni més ni manco els mateixos llocs vacants de regidors. Per tant, segons l'article 29 de la Llei electoral, quedaven proclamats els candidats esmentats. D'aquesta manera el nou Ajuntament, que a nivell d'Estat significava el triomf de les forces progressistes republicanes i socialistes, a Sant Joan significava el continuisme amb la situació anterior a la Dictadura, és a dir, els mateixos grups que havien dirigit la gestió municipal durant la restauració. Dos liberals, dos conservadors, cinc independents monàrquics i un centrista formaven el nou Ajuntament. Aquest Consistori es va mantenir fins al mes d'abril de 1933 en que es celebraren noves eleccions. En aquestes trobam una bi polarització entre les forces de dretes i d'esquerres. El partit hegemònic del bloc dretà era "Unión de Derechas" que va aconseguir sis regidors. "Acción Republicana" era l'únic grup d'esquerra mínimament consolidat ja que va treure quatre regidors. Posteriorment a les eleccions de febrer de 1936, degut al triomf del Front Popular es va formar una comissió gestora integrada per forces progressistes, republicanes i socialistes, que estava encarregada de la gestió municipal fins a les properes eleccions municipals que ja no es pogueren realitzar degut al cop d'estat del 18 de juliol de 1936.

Durant el cinc anys que durà la Segona República no foren massa forts els canvis que es produïren al poble de Sant Joan. Les llibertats públiques augmentaren i l'associacionisme polític i sindical també. Els resultats electorals de les eleccions municipals ja esmentades ens confirmen el que deim. Ara veurem les eleccions generals.

L'any 1931 el mes de juny en primera volta i el mes d'Octubre en segona, es varen elegir els set diputats que havien de representar les Illes a les Corts Constituents, cinc per les majories i dos per les minories. Foren elegits a les Illes els cinc candidats de la coalició republicana-socialista i dos dels republicans de centre. A Sant Joan, Alemany, dels repu-

blicans de centre, amb 415; March, del mateix grup amb 333 vots; Socies, de les dretes republicanes, amb 324; Ruiz Manent del mateix grup 304; Fons, també del mateix grup, amb 316; Roman amb 196 i Matutes dels republicans de centre amb 152 foren els candidats més votats. Els candidats progressistes de la coalició republicana-socialista obtingueren: Azaña 149 vots, Alomar 147, Julià 144, Jaume 143 i Canet amb 143 vots. A la segona volta, realitzada el mes d'Octubre de 1931, després de la renúncia de N'Azaña a ésser diputat per a les Illes, el candidat Pou de les dretes obtingué 233 vots i Carreres, recolzats per les esquerres 76. Malgrat al resultat de Sant Joan, cal dir que l'elegit a nivell de les Illes fou En Carreres.

A les eleccions del setembre de 1933 al Tribunal de Garanties Constitucionals on sols votaven els regidors de l'Ajuntament, ens trobam que dels deu regidors, sis votaren pels candidats de dretes March i Sampol que es corresponen amb els regidors de "Unión de Derechas", i quatre votaren els candidats republicans socialistes Tejada i Parets.

A les eleccions general de novembre de 1933 hi va haver cinc candidatures. La guanyadora, tant a nivell de les Illes com a Sant Joan, fou la coalició Centro-Unión de Derechas-Regionalista. March obtingué 884 vots, Matutes 860, Zaforteza 826, Sallort 825 i Fons 823. En segon lloc atenint nos al número de vots tenim la candidatura dels radicals: Julià 139, Heredero 137, López 136, Canet 134 i Tur 128. La candidatura republicana-socialista obtingué resultats molts baixos: Mayo 78 vots, Carreres 73, Jaume 10, Garcia 10 i Torrejón 9. La candidatura que presentava la "Derecha Autónoma Balear" i "Círculo Tradicionalista" obtingueren els següents resultats: Quint 29 vots i Alcón 20. Dels cinc candidats comunistes només un, en Balbotín, va obtenir tres vots.

Donat que a la primera volta varen sortir elegits els cinc candidats esmentats feia falta una segona volta per cobrir els llocs parlamentaris de les minories. El mes de desembre de 1933 es va realitzar la segona volta: Cant, candidat radical, obtingué 628 vots; Julià, també radical, 146 i el socialista Alexandre Jaume 14 vots. Per tant, tenint en compte aquests resultats, les forces dretanes coparen els set diputats. Als radicals els consideram com a forces de dretes degut a la seva actuació política.

Les eleccions generals de febrer de 1936 només amb dues candidatures, dretes i esquerres, varen continuar amb la mateixa dinàmica de l'any 1933. Les dretes presentaren set candidats pretenent copar tota la representació de les Illes, els cinc candidats de les majories i els dos de les minories. No vàrem aconseguir. Els vots de les dretes foren: Pujol, 989; Fons, Suau, Matutes i Puget 988; Salort, 1; i En March no en va tenir cap. El fet de que En March no fos votat a aquestes eleccions es deu a una estratègia de les dretes d'anar distribuïnt els vots dels set candidats per diferents poblacions i, d'aquesta manera, poder sortir tots. La candidatura de les esquerres l'any 1936, fou l'any que obtingué els millors resultats, fins i tot superiors als de l'any 1977. Amer i Jofre tengueren 165 vots; Gomila, 164; Carreres i Jaume, 163.

A les eleccions del mes d'Abril de 1936 per elegir compromisaris per escollir al president de la república, només es presentà la candidatura d'esquerres obtenint 133 vots, la qual cosa ens dóna idea d'un gran abstencionisme superior al de la segona volta de 1931 i de 1933. En canvi, és important pel grau de participació electoral que va augmentant durant els anys de la República.

La guerra Civil i el franquisme significaren un trencament a tots els nivells. Pel que ens ocupa en aquests moments, els resultats electorals democràtics, hem de fer un parèntesi des de l'any 1936 fins al mes de juny de 1977, ja que les consultes electorals del franquisme no poden ésser considerades, baix cap punt de vista, democràtiques.

Després d'haver-se aprovat la Llei de Reforma Política el mes de desembre de 1976, es varen convocar eleccions generals a Corts Constituents pel 15 de juny de 1977. Els resultats a Sant Joan seguien la tònica de totes les anteriors consultes electorals, malgrat que les circumstàncies socials, polítiques i econòmiques hagin canviat molt.

UCD obtingué 859 vots; UBID, 64; PSOE, 60; Unió Autonomista, 56; AP, 39; Unitat Socialista, 18; PCE, 11; Front de treballadors de les Illes, 7; Reforma Social Española, 3; Frente Democrático de Izquierdas, 2; i Círculos José Antonio, 1.

(A les eleccions celebrades el 3 d'Abril de 1979, els resultats, i seguint la

mateixa tònica, foren així: U.C.D. 748, P.S.M. 173, C.D. 100, P.S.O.E. 13, P.C. Illes 4, P.C.E. 4 i Círculos José Antonio 2.)

En base a aquests resultats, podem veure l'altíssim percentatge de les forces centristes; un baix percentatge de la dreta franquista (AP) que contrasta amb el domini que aquestes persones havien tengut als ajuntaments durant els anys de franquisme. Cal suposar que algunes persones influents d'aquesta tendència han passat a ésser partidaris del partit del govern UCD. Pel que fa a l'esquerra hem de tenir en compte el baix número de vots, ja que entre tots els partits d'esquerra no arriben bé als cent vots.

Finalment i com a valoració global podem dir que el poble de Sant Joan segueix la mateixa tònica votant durant tot el segle. El predomini de les forces dretanes és ben clar i la seva capitalització dels pòrgans administratius i de gestió pública es fa patent. Cal dir amb això que Sant Joan segueix un procés polític paral·lel al de la resta de l'Estat Espanyol, si bé l'etapa democràtica de la Segona República no suposa per aquest poble cap trencament amb el model polític passat.

(1)

Treball presentat a un concurs literari, organitzat pel Centre Cultural de Sant Joan

ASSEMBLEA GENERAL.-

Per la present nota, es comunica als socis del Centre Cultural de Sant Joan, que el diumenge 6 de març a les 3 de la tarda, tindrà lloc al local social la anual assemblea general de socis, on es tractaran els següents punts:

- 1º.- Lectura de l'acta anterior.
- 2º.- Estat de comptes.
- 3º.- Lectura del patrimoni social depositat a l'Ajuntament i Biblioteca Municipal P. Rafel Ginard.
- 4º.- Elecció de càrrecs de la Junta Directiva que estan vacants,
- 5º.- Precs i preguntes.

Esperam la vostra assistència.

CURSO DE VELA

La Escuela Graduada Mixta de Sant Joan participa en un curso de vela con 52 alumnos de los 62 que hay en la segunda etapa. Todo un éxito!. Participa en tres cursos CATAVENT 1 para 20 alumnos que no tenían conocimientos de vela, CATAVEN 2 para 13 alumnos que asistieron el año pasado, CATAVENT 3 para los 9 alumnos que han hecho CATAVENT 1 y 2 en años anteriores.

Además hay un curso especial llamado CONSTRUYE TU BARCO para 10 alumnos que van a construir 2 optimist (barcos individuales de vela) en los talleres de la escuela de vela que van a ser regalados a nuestra escuela. Todos los alumnos de la Escuela Graduada van a poder disfrutar de conocimientos de vela, deporte que en San Juan es desconocido.

De entre todos los pueblos de Mallorca sólo 7 centros han sido seleccionados y uno de ellos Sant Joan y sólo nuestro centro es el único que participa en 4 cosas.

SANT JOAN CAMPEON DE
BALEARES LIGA 82-83

SEMI-MARATHON

Para el día 20 de Marzo el mismo Club de Voleibol organiza el IV SEMI-MARATHON. Los directivos están muy ilusionados para que resulte perfecto en todos los aspectos para que sea un éxito sin precedentes, donde habrá todas las categorías. Se espera que habrá más de 50 trofeos y 150 medallas.

VOLEIBOL FEMENINO

"SANT JOAN" Campeón de Baleares en la liga 82-83 por primera vez desde que participa en la liga cadetes femeninas federadas.

El próximo 26 y 27 de Febrero de desplazarán a la península para disputar las finales del sector con equipos catalanes, donde nuestras jugadoras representarán con el nombre de Sant Joan a Baleares en el CAMPEONATO DE ESPAÑA.

Gracias al sacrificio del entrenador Andrés Gelabert se ha podido alcanzar este éxito sin precedentes. El equipo está formado por las siguientes jugadoras :

- Cati Bauzá	- Margarita Company
- María Antonia Bauzá	- Antonia Fontirroig
- María Munar	- Margarita Gayà
- Cati Jaume	- Margarita Gomis.
- Gerónima Morey	

DE PER LA VILA

- El quarter de la Guàrdia Civil, pràcticament buit, des que es concentraren a Porreres els guàrdies, ara s'ha ocupat per la Patrulla Motoritzada de la G.C. Rural.

- D. Antonio Tenorio Rubia, darrer comandant de "puesto" a Sant Joan ha estat ascendit a Sargent i destinat a Cala Ratjada.

- Les pistes de motocros d'Es Revellar, tenen uns nous esportistes, tota vegada que hi fa pràctiques una secció motoritzada.

- Aquestes primeres setmanes de l'any dues dones i dos homes han anat a fer-se l'examen mèdic que practica l'Associació Contra el Càncer.

- Un grup d'al.lots afeccionats a la música, des el 22 de gener fan pràctiques amb instruments de corda dirigits pels músics del grup de balls de Sant Joan, Aires de Pagesia.

- Han arribat a la redacció notícies de que la candidatura del P.S.M. per a les municipals, està pràcticament decidida.

- Tampoc dorm la U.M. ja que també té en-vant l'estructura en vistes a les municipals.

- I què en direm de A.P. que aconseguí en les passades eleccions el major nombre de vots, idò, que ja tenen els noms necessaris.

- Pareix esser que a les pròximes eleccions hi tendrem cinc candidatures locals. Les que falten, cerquen i cerquen i no se s'acaben de definir.

- Lo que pareix ben segur, es que el partit que governa, també hi vol la seva, encara que sigui important qualche candidat.

- A la pujada a Puntiró, d'aquest grup de grans altletes vilatans que cada diumenge surten en la bicicleta, una dona els donà un bon brou.

- Per efectes de reclamació, a l'Ajuntament, esta exposades al públic, les llistes del cens electoral referit al 31 de març de 1.982.

AIXI FOU EL GENER 83

Festes de Cap d'Any, per començar, dies d'alegria i satisfacció; llavors, els Reis, la gran il.lusió., plens d'obsequis varen arribar.

Vingué, després, Sant Antoni: llangonissa, bulla, fogarons, ximbombes, bones cançons, carroces, beneïdes i dimoni.

De moda l'esport ha entrat i, així, els diumentges dematí, amb bicicletes fan llarg camí, un grup d'amics, "xandal" posat.

De "voleibol" tenim bones jugadores, i han fet campiones novament; don Andreu les dóna entrenament i, així, surten sempre victorioses.

Durante el mes, tampoc no ha plogut; hem vist blanques gelades, sol, fred i bones ventades, i els terrenys mostrant l'eixut.

Vistós i blanc com la nevada, es mostra l'ametller florit, que dóna un aire ben garrit al verd camp de la hibernada.

Així fou aquest mes primer; i ja en tenim un d'esclovellat; més d'un ha agafat un constipat amb aquest fred del gener.

JOAN JAUME

LA LLUNA

Març.-

Dia 6. Quart minvant a Sagitari a les 14 h. 17 m.

Dia 14. Lluna nova a Peixos a les 18 h. 44 m.

Dia 21. Equinocei. Sol en Aries a les 5 h. 24 m. comença la Primavera.

Dia 22. Quart creixent a Càncer a les 3 h. 26 m.

Dia 28. Lluna plena a Balança a les 20 h. 28 m.

ES MESTRE PAGES I EL SEU INTERES PER L'AGRICULTURA

A la trobada d'entitats local que hi va haver a l'Ajuntament per tractar sobre els mèrits del Mestre Pagès per ésser nomenat Fill Il·lustre del poble, casi totes les informacions giraren a l'entorn de la seva llarga dedicació a l'ensenyança, ja que havia dedicat a la pedagogia casi tot el temps de què havia disposat. Però també es va dir que havia ajudat, en la mesura que podia, a l'agricultura, tant des de la mateixa escola, com a fora d'ella.

Intencionadament, no direm que ajudàs a la pagesia, per no caure en la redundància per afinitat d'aquesta paraula amb el seu cognom, que no tenia res a veure amb l'ofici de foraviler.

Anem a relatar el fet següent: estant destinat a un poble rural de Catalunya, va veure com a les eres es batia amb carretons de pedra sense caires (es a dir: llisos, rodons) per lo que tardaven llarg temps en trocejar la palla u destranar el blat. Ell havia observat els carretons de Mallorca, molt més eficaços, que en lloc de rodons tenien uns caires, o ares, vius; ja fossin de pedra o de fusa.

Va parlar amb els conradors d'aquella contrada sobre la possibilitat d'induir el sistema mallorquí a les seves eres, per lo que quan va venir a Sant Joan de

vacances encarregà tots els ormetjos necessaris, com eren: piló, penxa, balancí, roda i carretó. De retorn a Catalunya s'endugué aquelles pesades eines i a l'any següent es posaren en pràctica, baix de la direcció tècnica del Matxix Joan Mas, i la feina, a pesar de la inexperiència d'aquella gent anà bastant bé. Si llavors la innovació no es va estendre per aquelles terres, va ésser a causa de que a pocs anys les batadores mecàniques mogudes amb motor substituïren les eres.

Ja retornat definitivament a Sant Joan va ésser elegit secretari de la Cooperativa Agrícola, càrrec que va ostentar per espai de bastants d'anys. A pesar de que la Cooperativa no tenia llavors (a l'entorn dels anys setanta) una gran activitat, sí va ésser decisiva la seva actuació perquè l'entitat no desaparegués i per que conservàs íntegrament el seu patrimoni.

I lo que ennobleix més la seva actuació com a secretari de la Cooperativa és que mai hova fer per a satisfer cap interès particular, perquè ja queda dit: de pagés només en tenia el nom, però sí tenia una gran preocupació pel progrés de l'agricultura. Aquesta activitat, junt a la del magisteri, el fan acreedor al títol de Fill Il·lustre de Sant Joan.

en memòria
de l'AMIC
JOAN MAS MATAS

A SANT JOAN

Miquel Fuster.-

9 - 21

Garrida vila pagesa,
bresca, gerricó de mel:
reb ma modesta escomesa,
feta amb tota senzillesa,
trocet de terra...i de cel!

Tu ets laterra baneïda
que dóna abundant manà:
ets la mare que, agraïda,
produeix, al bes de vida,
l'espiga d'on surt el pa...

ets la terra bufarella
que dóna flors al jardí,
la fruita per la cistella,
llegums per l'escudella,
i, per la taula, el bon vi...

La teva millor penyora
guardes en un bell turó:
Ella és nostra protectora,
la nostra Reina i Senyora,
Verge de Consolació.

Patria de qui et donà glòria,
duguent de màrtir la pauma:
Apòstol de Califòrnia
i honra de la nostra Història,
és l'inclit Fr. Lluís Jaume.

En Educació i Ensenyança,
el Mestre Mas destacà:
entre noltros, va escampar
llevors de bona criança...

A Mallorca, davanter,
dins el ram d'Agricultura,
i exponent de la Cultura,
fou D. Antoni Oliver,
dit l'Amo dels Calderers...

D'una tasca ingent i noble,
vint mil cançons formen part:
el CANCONER POPULAR
de P. Rafel Ginard,
és la veu de nostre poble...

Are, rendim homenatge
en aquell que bé ho mereix,
honratn l'atractiva imatge
de D. Joan Mas i Matas,
es a dir, es MESTRE PAGES!

fou artista forjador
de la nostra joventut;
ell va esser llevar i exemple
en el sebre i la virtut;

va esser resplendent llanterna
que el seu poble il·luminà:
la seua obra serà eterna,
ja que, per sempre, viurà...

Sant Joan, vila agradosa,
brotet de pauma i llorer:
com a joia preciosa,
com a donzella amorosa,
jo, sempre, t'estimaré

LLIÇONS D'ORTOGRAFIA

¿Què s'escriu, *casa* o *case*, *fava* o *fave*, *espasa*, *espase* o *aspasa*, *claror* o *cleror*? Per això, per sebre si aquest so de "e" fosca s'escriu amb a o amb e, fixau-vos, si sabeu Llatí, com va en Llatí, i si no en sabeu, fixau-vos com va en Castellà, ja que quasi sempre (però no sempre, sempre) és igual. I teniu en compte lo següent: que les paraules femenines (*casa*, *pura*, *rica*, *mica*, *Catalina*, etc.) van amb a final, que per fer el plural se barata la a final amb una e i s'hi afegeix una s (*de casa*, *cases*; *de pura*, *pures*; *de rica*, *riques*; *de mica*, *miques*; *de Catalina*, *Catalines*, etc.) i que s'escriu e, i no a, davant les terminacions verbals s, n i m (*tenis*, *volien*, *sentiem*, *partiem*). En no sebre bé si una paraula va amb a o e, mirau el mot d'on se deriva: ¿Què s'escriu *claror* o *cleror*? ¿D'on ve? De clar. S'escriu, idò, *claror*. ¿Què s'escriu *celestial* o *salestial*? ¿D'on ve? De cel. S'escriu, idò, *celestial*.

Duen a en castellà i e en català: *afeminado*, *efeminat*; *amparar*, *emparar*, *añoranza*, *enyorança*, *asamblea*, *assemblea*, *astilla*, *estella*, *barniz*, *vernís*, *ebanista*, *ebenista*, *estandart*, *estendart*, *maravilla*, *meravella*, *monasterio*, *monestir*, *resplandecer*, *resplenir*, *satén*, *setí*, *trabajo*, *treball* o *trebai*, *espárrago*, *espàrec*, *huérfano*, *orfe*, *órgano*, *orgue*, etc.

Duen e en castellà i a en català: *abenuz*, *banús*, *arrebatar*, *arravatar*, *asesino*, *assassi*, *avería*, *avaría*, *cenefa*, *sanefa*, *Cerdeña*, *Sandanya*, *embajada*, *ambaixada*, *esmeralda*, *maragda* i *rencor*, *rancor*.

Llorenç VIDAL

FUE NOTICIA EN 1.982

Con los compases de un nuevo año, resulta grato y curioso recordar, lo acaecido en el anterior, por ello; he aquí algo, de cuanto fue noticia en 1.982.

ENERO.- Comienza el año y con él abre sus puertas a la vecindad, la nueva Biblioteca Municipal P. Ginard, que forma parte del Centro Coordinador de Bibliotecas del Consell.

También con el nuevo año la Parroquia estrena nuevo Consejo Parroquial de Pastoral.

Los Reyes con su vistosa cabalgata y la diada de San Antonio, con sus "fogarons i beneides", son las dos fiestas populares de este mes.

En el pleno del mes, se aprobó el proyecto de alumbrado público y adjudicadas las obras, con un presupuesto de más de nueve millones y medio de ptas.

FEBRERO.- En la noche del día 6 se celebra en nuestra villa, con una cena, un homenaje de la "part forana" al Sr. Santiago Rodríguez Miranda, ministro de Trabajo i Seguridad Social.

En este mes, se procede a la siembra de árboles en el camino de Consolación. Como otros años y con diferentes concursos se celebra el Carnaval.

A final de este febrero la Peña Motorista, reorganiza su junta Directiva.

MARZO.- El día 13 visita nuestra villa el Club "Riu Hotels" y un numeroso grupo de turistas, asisten a diversos actos en su honor.

El día 21 se celebra el "Quart Diu-menge", con la acostumbrada animación de años anteriores. En el Certámen Poético, obtiene el máximogalardón D. Sebastián Rubí, por su composición "Rebostera de Solanda". En esta diada se presenta la publicación "Restauración del Santuario" escrita por el Rvdo. D. Bartolomé Bauzá Oliver.

ABRIL.- En este mes, la Parroquia cede al Ayuntamiento, el solar del teatro para la construcción de un hogar del Pensionista.

Por Pascua los alumnos de la escuela, realizan una excursión de fin de curso a Andorra.

El día 25 la Peña Motorista, celebra su anual Trial, en los parajes de "Es Revellar". Resulta vencedor Francisco Buffi, de Ibiza.

MAYO.- El día 1 la Asociación de la Tercera Edad, organiza animada excursión, en la que celebra su Asamblea.

Del 15 al 12 de Junio, y en las veladas de los sábados, se desarrolla un "Curs-set de Cultura Popular". Estas charlas, que tienen diferentes temas y conferenciantes, se desarrollaron en el salón de actos de la Casa Consistorial, que estrenó nuevas sillas.

El 23 de mayo se celebra competición de Moto-Cross, en el Circut "Es Revellar".

En este mes finaliza el Campeonato de fútbol, el C.D. San Juan ha competido en juveniles e infantiles, los primeros han tenido una mediocre actuación ocupando la antepenúltima plaza de la tabla, mientras que los infantiles, conseguían un honroso sexto lugar.

A finales de este mes el equipo de voleibol escolar femenino, se proclamó Campeón de Baleares.

JUNIO.- Nuevamente se celebró la "Festa d'es Sol que balla", en la diada de San Juan, con actos para nuestros pequeños, así como el Homenaje a la Vejez, patrocinado por la Caja de Ahorros de las Baleares.

El día 27, la Peña Motorista celebró su anula Fiesta de San Cristóbal y vistosas carrozas desfilaron en esta fiesta popular.

JULIO.- Para la campaña de cereales, la Cooperativa Agrícola estrena amplio almacén.

En este mes se reina una febril actividad municipal, pues se realizan las siguientes obras: ajardinamiento de la plaza calle Consolación, relleno y acondicionamiento de los solares que formarán la nueva plaza "d'es Camp" y terminación de la red de alumbrado público. También se han realizado obras en el tramo "Moli d'aigua", de la carretera de Villafranca.

El día 26 fallece en Palma Sor Catalina Bauzá Munar, religiosa de la Caridad, nacida en San Juan, que conoció los diferentes estados de la mujer: casada, madre, viuda y religiosa.

AGOSTO. - Mes de excursiones: El día 8 fue el grup Aires de Pagesia y escola de balls y el día 15 la Peña Motorista y la Coral Sant Joan.

En la mañana del día 8 se inauguran los nuevos vestuarios del Campo de Consolación, asiste el Delegado Provincial de Deportes Sr. Bartolomé Miralles.

Los días 27, 28 y 29 se celebran las Fiestas Patronales. Destaca entre los actos, la visita oficial del Presidente del Consell General Interinsular D. Jerónimo Albertí, que realiza en la tarde del día 28 y en la que inaugura las siguientes realizaciones: ajardinamiento y surtidor en el comienzo de la calle Consolación, alumbrado público con artísticas farolas que iluminan nuestras calles y la nueva plaza de las calles Molinos-Consistorio, donde se realizaron ya los actos recreativos. También en esta diada, se presenta la publicación "Tercera Memoria Municipal".

SEPTIEMBRE. - La Asociación 3ª Edad, con un total de 130 asistentes y con el patrocinio de la Caja de Ahorros, realiza una excursión cultural a Palma, deteniéndose en una visita a la redacción del diario de "Balears".

Después de 40 años como administrativo en el Ayuntamiento, se jubila a los 67 años de edad D. Pedro Nigorra Nigorra.

OCTUBRE. - Empieza este mes, con la celebración el día 3, de la popular Festa d'es Butifarró, organizada como todos los años por la Peña Motorista. Este año estrena emplazamiento, en la nueva plaza "D'es Camp", que resulta ser un escenario adecuado para estas fiestas multitudinarias. En la tarde se celebró también el acostum-

brado Festival del Motor, donde compitieron en diferentes pruebas, motos, tractores y coches.

En la diada anual de Cala Murta, 17 octubre, fue objeto de homenaje nuestro Hijo Ilustre P. Rafael Ginard.

El día 24 se celebra un concierto de guitarra clásica, a cargo de Gloria Estarellas y Juan Coll.

Nuestra villa como el resto de España, vivió con actos y mitines electorales, la campaña de las elecciones generales del 28 octubre. Alianza Popular fue el partido más votado.

El día 29 y después de una jornada normal dedicada a la enseñanza, un fallo en el corazón, corta la vida del director de la Escuela D. Juan Mas Matas, "Es Mestre Pages"; al día siguiente sus exequias y funeral revistieron un auténtico testimonio de la estima con que era tenido.

En este mes se crea el Club Sant Joan que aglutina voleibol y atletismo.

NOVIEMBRE. - Nuestra villa vivió también la venida a España del Papa Juan Pablo II y los alumnos de la escuela expusieron diferentes murales en nuestro templo parroquial.

En el pleno municipal se acuerda proclamar Hijo Ilustre a D. Juan Mas Matas.

DICIEMBRE. - El día 5 la Peña Motorista celebra la diada de Aniversario con diferentes actos. La comida de matanzas se celebra este año en Son Castañer y un nuevo éxito se suma al dilatado historial de la Peña.

El día 12 en la Iglesia Parroquial, tiene lugar una trobada de "Corals Infants".

Numerosos aficionados a la bicicleta, se agrupan para en las horas matinales de los domingos, realizar una vuelta por los pueblos vecinos, rutas que domingo a domingo, se van alargando en cuanto a kilometraje.

Día 22 y en reñidas oposiciones, queda seleccionada para la plaza de administrativo en nuestro Ayuntamiento, la Srta. Catalina Pocoví Matas.

Con unas maitines animadas y una artística felicitación por parte del Ayuntamiento, finalizó este año de 1982; del cual les hemos ofrecido este breve resumen.

JAUME

TROBADA AMB EL PRESIDENT DEL C.I.M.

El President del Consell Insular de Mallorca, Maximilià Morales, reuní el dia 11 de gener la majoria de publicacions de la Premsa Forana a un dinar de germanor en el Puig de Santa Magdalena d'Inca. Era la primera vegada que el Sr. Morales prenia contacte directe amb les nostres publicacions que qualificà d'important informació específica i de pols autèntic dels pobles. Entre la vintena de publicacions que acudiren hi ara present el Boletí SANT JOAN.

Després del dinar ofert, parlaren el President de l'Associació de Premsa Forana, Santiago Cortés i el President del Consell, Maximilià Morales, dient que, "aquestes publicacions son un eficaç mitjà per poder fer arribar mes anllà les inquietuds dels pobles, i donar a conèixer la seva pròpia realitat. Mos estimula a seguir amb l'esforç que estam fent, ja que és un treball molt important i enc que no tenguí el reconeixement que es mereix, el C.I.M. sí que té aquesta visió i pensa ajudar, en la mesura de les possibilitats, a les publicacions. Després dels parlaments, el Director de Ràdio Balear d'Inca, Paco Felix, convidà el President i els Responsables de les publicacions reunides, a visitar les instal·lacions de la ràdio, a on presentada per Margalida Solivelles i trasmes en directe per l'amisora cada un dels reunits preguntà el que volgué al President S. Morales, el qual respongué ambrapidesa a l'improvisat qüestionari. D'entre les quals direm que D. Maximilià donà resposta a la qüestió de les normes Urbanístiques d'Alaró, a la implantació de la recollida de fems en

la Mancomunidad del Pla de Mallorca, subraiant que possiblement a final de febrer podria començar, parlà de l'estatut d'Autonomia, de l'economia inquera i referent a la pregunta de si l'ajuda del Consell seria d'una manera especial per las publicacions en català, va puntualitzar, que l'ajuda seria de caracter general, ja que la Premsa té una gran importància sia escrita en la llengua que sia.

Carles Costa

DE LA CASA DE LAS COMEDIAS AL TEATRO PRINCIPAL.-

Coincidiendo con la exposición de carteles históricos del Principal. Tuvo lugar la presentación del libro original de D. Gaspar Sabater Serra "De la Casa de las Comedias al Teatro Principal" es crito por encargo del Consell Insular de Mallorca.

La presentación corrió a cargo de Gabriel Janer Manila, quien hizo una detallada síntesis del libro y valoró altamente el trabajo del buen amigo Sabater. Se trata de una muy documentada obra, que resume admirablemente la historia del primer coliseo palmesano, lúcido y ágil repaso a la vivencia teatral de los últimos siglos, donde aparecen nombres claves de la escena, vicisitudes del gremio y un rico anecdótico, que, posiblemente sin este trabajo de D. Gaspar Sabater hubièrase perdido para siempre.

Nuestra más sincera felicitación a D. Gaspar por estanueva publicación.

ADAGIS GLOSATS per D. Bartomeu Ferrà i
Perelló.- (Ciutat de Mca., 1.843-1.924).

Quan un frare ocapellà,
famós fins a Capdellà,
excuses de fer un sermó,
comença a dir improreris
contra lleisi Ministeris,
i no explica més misteris
que els de la nostra Nació;
maldament faci la bona
a los Sants, i parl llatí...
llavor deim en mallorquí
que ESCUP FORA DE SA TRONA.

Quan dos noviis s'han casat
per l'església, d'amagat,
i abans d'arribar al mes,
ella posa mala cara,
i ell se'n va, amb un nom-del-Pare,
a fer venir la comare
perquè es cuid de lo demés,
i adesa tot el corbam
del cuarto com és estil...
ja és ben cert, per lo civil,
HAN FET PASQUA ABANS DEL RAM.

EXPOSICION DE CARTELES DEL "PRINCIPAL" EN LA LONJA.

La inauguración de la exposición de car
teles de la programación del Teatro Princi
pal en los últimos 150 años, reunió en La
Lonja a conocidos rostros del teatro y las
letras mallorquinas. Presidió el acto, el
presidente del Consell Insular de Mallorca
pronunciando unas palabras el conseller de
Cultura, Francisco Conrado de Villalonga.

De los 200 carteles presentados por pri
mera vez al público, el más antiguo data
del 10 de noviembre de 1802, cuando el Prin
cipal se llamaba teatro del Príncipe de As
turias, y anunciaba la puesta en escena de
la ópera "La Traviata". Hace aproximadamen
te un año al hablar de los carteles, pudim
os encontrar auténticas piezas de colec
cionista, verdaderas joyas documentales y
tipográficas, recuperadas gracias al tesón
del gerente del teatro, Serafín Guiscafré,
que consiguió, no solo salvar este materi
al de una posible destrucción, sino orde
narlo y prepararlo para una posterior ins
talación en las dependencias del Principal

Quan se'n van els esgotzins,
amb el billet dels camins,
d'orde de l'Ajuntament,
a ca un mestre que no cobra
el sòu que a molts d'altres sobra,
i fent escola es fa pobre,
i ensenya ple de talent;
si per cobrar-li els atrassos
lo gosen apremiar...
ja es pot dir que això és ANAR
A L'HOSPITAL PER PEDASSOS.

Quan un jove enamorat
se'n va sèrio, ben mudat,
tot sol per mig del carrer,
i per mirar si s'al.lota
guaita a fer-li la marmota,
badant, afica una pota
dins un clotot o fanqué,
sens que el pobre se n'adon;
mentres tothom s'afalcona...
sempre diu qualche persona:
MAL D'ALTRI, RIALLES SON.

Quan un nonens teixidó
té d'infants un niaró,
sensa gorres ni xoquins,
i entre tisana i tisana,
jugant venta sa setmana,
mentres la dona bejana
va a dinar als Caputxins;
encar que la fam l'estreny
els vespres, xalest de colga,
i diu: benhaja qui folga...
QUI DIES PASSA, ANYS EMPENY.

Quan s'esfondra un sitial
d'un senyor de gran caudal,
i corre a cercar de trot
al mestre, i a crits l'engruna,
perquè li envii totd'una
gent, i no de laComune,
sinó un fadrí bon al.lot
de llevant o de ponent...
(lo que sempre no pot ser),
an això se diu:VOLER
ESTOPA I EL CUL CALENT.

Quan un que era un pala-canyes,
amb enveja i moltes manyes
logra fer-se un dineral,
i llavor que és millionari
se plany lo més necessari
del menjar i del vestuari,
per doblar son capital,
i el desig sempre l'inflma
de tenir més del que té...
l'agadi ho diu ben rebé:
LA MAR COM MES TE, MES BRAMA

COMUNICACION SOCIAL.-

"La búsqueda de la verdad indeclinable exige un esfuerzo constante, exige situarse en el adecuado nivel de conocimiento y de selección crítica. No es fácil, lo sabemos bien. Cada hombre lleva consigo sus propias ideas, sus preferencias y hasta sus prejuicios. Pero el responsable de la comunicación no puede escudarse en lo que suele llamarse la imposible objetividad. Si es difícil una objetividad completa y total, no lo es la lucha por dar con la verdad, la decisión de proponer la verdad, la praxis de no manipular la verdad, la actitud de ser incorruptibles ante la verdad. Con la sola guía de una recta conciencia ética, y sin claudicaciones por motivos de falso prestigio, de interés personal, político, económico o de grupo".

MADRID. 2 de noviembre. Discurso a los representantes de medios de comunicación social.

CULTURA.-

"Las culturas tradicionales han sido trastornadas por las nuevas formas de comunicación social, de producción, de experimentación, de explotación de la naturaleza y de planificación de las sociedades.

Ante ello, la ciencia ha de sentir en adelante una responsabilidad mucho mayor. El futuro de la humanidad depende de ello. Hombres y mujeres que representáis la ciencia y la cultura: vuestro poder es enorme! Vosotros podéis conseguir que el sector científico sirva ante todo a la cultura del hombre y que jamás se pervierta y utilice para su destrucción! Es un escándalo de nuestro tiempo que muchos investigadores estén dedicados a perfeccionar nuevas armas de guerra, que un día podrían demostrarse fatales.

Hay que despertar las conciencias. Vuestra responsabilidad y posibilidades de influjo en la opinión pública son inmensas...

Para ello, nuestra época tiene necesidad de una ciencia del hombre, de una

reflexión e investigación originales".

MADRID. 3 de noviembre. Discurso a los académicos, investigadores e intelectuales.

CAMPO.-

"A lo largo del siglo XX, el campo ha cambiado, por fortuna, algunas condiciones que lo hacían inhumano: salarios bajísimos, viviendas miserables, niños sin escuela, propiedad consolidada en pocas manos, extensiones poco o mal explotadas, falta de seguros que ofrecieran un mínimo de serenidad frente al futuro.

La evolución social y laboral ha mejorado, sin duda, este panorama tristísimo en el mundo entero y en España. Pero el campo continúa siendo la cenicienta del desarrollo económico. Por eso los poderes públicos deben afrontar los urgentes problemas del sector agrario. Reajustando debidamente costos y precios que lo hagan rentable, dotándolo de industrias subsidiarias y de transformación que lo liberen de la angustiosa plaga del paro y de la forzosa emigración que afecta a tantos queridos hijos de esta y de otras tierras de España; racionalizando la comercialización de los productos agrarios, y procurando a las familias campesinas, sobre todo a los jóvenes, condiciones de vida que los estimulen a considerarse trabajadores tan dignos como los integrados en la industria"

SEVILLA. 5 noviembre. Acto de beatificación de Sor Angela de la Cruz.

"El trabajo es ciertamente un bien del hombre y para el hombre. A este respecto, en la encíclica LABOREM EXERCENS, he subrayado que "el trabajo es para el hombre y no el hombre para el trabajo" (nº6). El meollo de la doctrina social cristiana sobre el trabajo se centra aquí: no se llega al recto concepto del trabajo si no se está en estrecha dependencia con el recto concepto del hombre.

Me refiero al paro: la falta de trabajo va contra el "derecho al trabajo", entendido - en el contexto global de los demás derechos fundamentales- con una necesidad primaria, y no un privilegio, de satisfacer las necesidades vitales de la existencia humana a través de la actividad laboral.

De un paro prolongado nace la inseguridad, la falta de iniciativa, la frustración, la irresponsabilidad, la desconfianza en la sociedad y en sí mismos; se atrofian así las capacidades de desarrollo personal; se pierde el entusiasmo, el amor al bien; surgen las crisis familiares, las situaciones personales desesperadas, y se cae entonces fácilmente -sobre todo los jóvenes- en la droga, el alcoholismo y la criminalidad.

Sería falaz y engañoso considerar este angustioso fenómeno, que se ha hecho ya endémico en el mundo, como producto de circunstancias pasajeras o como un problema meramente económico o sociopolítico. En realidad constituye un problema ético, espiritual, proque es síntoma de la presencia de un desorden moral existente en la sociedad, cuando se infringe la jerarquía de los valores.

La Iglesia, a través de su Magisterio Social, recuerda que las vías de solución justa de este grave problema exigen hoy una revisión del orden económico en su conjunto. Es necesaria una planificación global y no simplemente sectorial de la producción económica: es necesaria

una correcta y racional organización del trabajo, no sólo a nivel nacional, sino también internacional; es necesaria la solidaridad de todos los hombres del trabajo.

Es Estado no puede resignarse a tener que soportar crónicamente un fuerte desempleo: la creación de nuevos puestos de trabajo debe constituir para él una prioridad tanto económica como política.

Y al invitaros a reflexionar sobre la concepción cristiana de la empresa, quisiera ante todo recordaros que, por encima de sus aspectos económicos y técnicos -en los que sois maestros- hay uno más profundo: el de su dimensión moral. Economía y técnica, en efecto, no tienen sentido si no son referidas al hombre, al que deben servir.

De hecho, el trabajo es para el hombre, y no el hombre para el trabajo; por consiguiente, también la empresa es para el hombre, y no el hombre para la empresa.

Superar la innatural e ilógica antino-
mia entre capital y trabajo - exasperada a menudo artificialmente por una lucha de clases programada- es, para una sociedad que quiere ser justa, una exigencia indispensable, fundada sobre la primacía del hombre sobre las cosas. Solamente el hombre -empresario u obrero- es sujeto del trabajo y es persona; el capital no es más que "un conjunto de cosas" (LABOREM EXERCENS, 12).

Ante tales dificultades, no vaciléis; no dudéis devosotros mismos; no caigáis en la tentación de abandonar la empresa, para dedicaros a actividades profesionales egoístamente más tranquilas y menos comprometedoras. Superad estas tentaciones de evasión y seguid valientemente en vuestro puesto; esforzándoos en dar cada vez un rostro más humano a la empresa, pensando en la gran aportación que ofrecéis al bien común cuando abríis nuevas posibilidades de trabajo".

BARCELONA. 7 noviembre. Alocución a trabajadores y empresarios.

Matrimonis durant l'any 1982

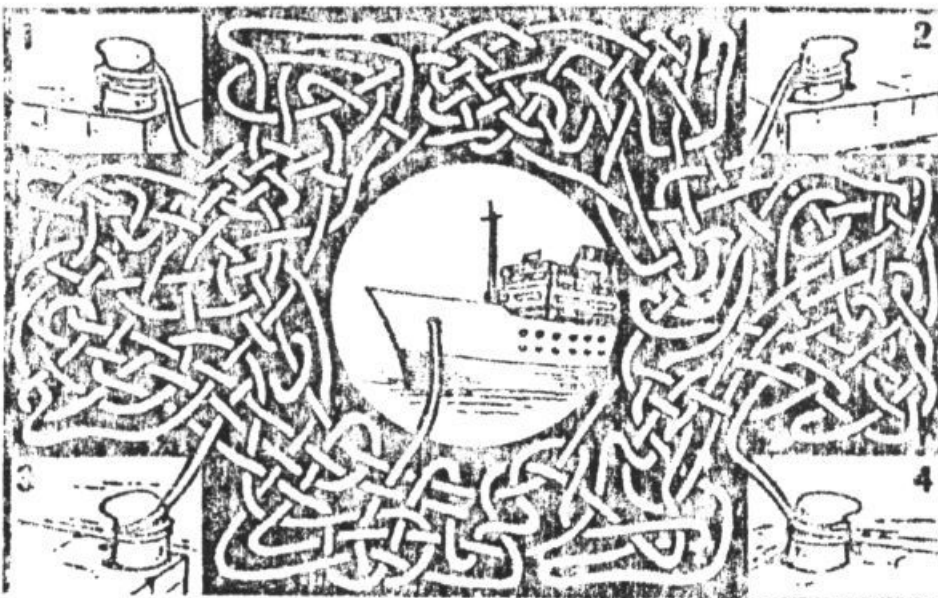
- Celebrats a Sant Joan : 16
- Santjoaners : 10
- No santjoaners: 6

L'ALZINA

Arrelada ben fort a l'aspra terra,
el fosc fullam aixeca cap al cel.
En lluita contra el vent a l'alta serra,
a un vell paisatge es mantindrà fidel.

Formació inicial del Sant Joan en el partit de futbol que es celebrà al camp de Son Juny de l'any 1.972, contra el Pollença amb homenatge al que havia estat fins llavors jugador, Pep Font Salom "Falet".
Fotografia cedida gentilmente per Arnau Munar.

¿A QUE NORAY ESTA ATADO?

Sumario

El Grup de Balls.
Com voten els santjoaners.
Assamblea de Socis.
L'Escòla.
De per la Vila.
Així fou el gener 83.
La Lluna.
Es Mestre Pagés i el seu
interés per l'agricultura.
A Sant Joan.
Lliçons d'ortografia. A, E.
Fue noticia en 1982.
Trobada amb el President
del C.I.M.
De la Casa de las Comedias
al Teatro Principal.
Exposición de carteles
del Principal.
Curset de Cultura Popular.
Juan Pablo II.